

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
РОЗВИТКУ ОСВІТИ»**

код ЄДРПОУ 43296244

Н А К А З

07.03.2024

Київ

№ 25 -ар

Про затвердження програми підвищення кваліфікації директорів, консультантів та психологів центрів професійного розвитку педагогічних працівників «Центри в центрі»

Відповідно до ст. 52 Закону України «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 року № 672 «Про деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників» (далі – постанова КМУ), статутних завдань державної установи «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ» (далі – УІРО), а також з метою забезпечення професійного розвитку фахівців центрів професійного розвитку педагогічних працівників,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Програму підвищення кваліфікації директорів, консультантів та психологів центрів професійного розвитку педагогічних працівників «Центри в центрі» (далі – Програма), (додаток 1).

2. Начальнику відділу професійного розвитку педагогічних працівників І.Новик забезпечити організацію та супровід процесу навчання директорів, консультантів та психологів центрів професійного розвитку педагогічних працівників.

3. Відділу організаційного та матеріально-технічного забезпечення (С.Сацункевич) забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті УІРО.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника директора О. Федоренко.

Директор

Наталія СОФІЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

**наказом Державної установи
«УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
РОЗВИТКУ ОСВІТИ»**

№ _____ березня 2024 року

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації директорів, консультантів та психологів центрів
професійного розвитку педагогічних працівників
«Центри в центрі»**

Розробник: відділ професійного розвитку педагогічних працівників державної установи «Український інститут розвитку освіти».

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Актуальність програми. Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 672 «Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників» в Україні розпочали діяльність центри професійного розвитку педагогічних працівників (далі – центри). В умовах суспільних та освітніх трансформацій центри стали першою наближеною до працівників закладів освіти реформованою ланкою системи професійного розвитку та підтримки педагогів, основним завданням якої є сприяння їх безперервному професійному розвитку, психологічна підтримка та консультування. Особливої значущості робота центрів набуває в умовах війни та післявоєнного відновлення. Це актуалізує потребу у підвищенні кваліфікації самих директорів, консультантів і психологів центрів.

Актуальність програми визначається стратегічними цілями, завданнями, функціями центрів професійного розвитку педагогічних працівників, що нині впроваджують нові вектори підтримки та супроводу педагогів у їхньому професійному вивіщенні. В Україні загальна кількість центрів професійного розвитку педагогічних працівників поступово зростає. Це зумовлює потребу у розробленні базового курсу для директорів та інших педагогічних працівників центрів. Наявність такого курсу сприятиме покращенню роботи центрів, зокрема щодо виконання основних професійних функцій і завдань з урахуванням суспільних потреб та викликів у сфері освіти.

Програму розроблено згідно Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про професійний розвиток працівників», Положення про центр професійного розвитку педагогічних працівників та ін.

Цільова група: директори та інші педагогічні працівники центрів професійного розвитку педагогічних працівників.

Обсяг (тривалість): 30 годин / 1 кредит ЄКТС.

Форма навчання: дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації – вдосконалення компетентностей директорів, консультантів, психологів центрів, необхідних для ефективного виконання основних професійних функцій і завдань з урахуванням суспільних потреб та викликів у сфері освіти.

Напрямок підвищення кваліфікації: удосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників центрів для реалізації основних завдань центру.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться.

Підвищення кваліфікації директорів та інших педагогічних працівників центрів передбачає вдосконалення таких компетентностей, що є спільними для кожної цільової групи: лідерської; компетентності педагогічного, соціального та мережевого партнерства; здатності до навчання впродовж життя; інформаційно-цифрової.

Очікувані результати навчання

За результатами навчання слухачі оволодіють знаннями та набудуть (вдосконалять) умінь, навичок та способів діяльності щодо:

- проектування та розроблення стратегії розвитку центру;
- взаємодії, що ґрунтується на врахуванні культурних та особистісних відмінностей співрозмовників, принципах недискримінації та поваги до відмінностей, а також з дотриманням етики спілкування;
- організації співпраці з педагогами на основі принципів демократії, педагогіки партнерства, командної взаємодії;
- добору форм, методів, засобів для підтримки та супроводу педагогів у їхньому професійному розвитку;
- аналізу можливостей особистого професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності, індивідуальних професійних потреб; аналізу пропозицій різних суб'єктів освітньої діяльності, які забезпечують

професійний розвиток вчителя (щодо спроможності надавати якісні освітні послуги); визначення оптимального змісту і форм професійного розвитку, критеріїв результативності власного навчання; планування професійного розвитку для досягнення його стратегічних і операційних цілей;

- визначення ефективних форм взаємодії з професійними спільнотами (у тому числі з громадськими організаціями вчителів);
- використання відкритих електронних (цифрових) освітніх ресурсів для оприлюднення та поширення інформації з питань професійного розвитку педагогічних працівників, обміну педагогічним досвідом; основи інформаційної безпеки; забезпечення захисту і збереження персональних даних;
- здійснення моніторингу власної педагогічної діяльності; визначення відповідності власних компетентностей чинним вимогам; врахування у власному професійному розвитку змін в системі освіти, її законодавчому забезпеченні.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Програма ґрунтується на аксіологічному, особистісно орієнтованому і компетентнісному підходах. Зміст програми розкриває базові засади функціонування центрів та їх пріоритетні завдання. Акцентовано увагу й на функціоналі педагогічних працівників центрів.

Навчально-методичним забезпеченням реалізації цієї програми є безкоштовний онлайн-курс «Центри в центрі», що розроблений державною установою «Український інститут розвитку освіти» спільно з Європейським центром імені Вергеланда (Осло) в рамках Програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа», що реалізується за підтримки МОН України за фінансування Міністерства закордонних справ Норвегії. Курс розміщений на онлайн-платформі European Wergeland Center <https://e-learning.theewc.org/course/view.php?id=29>

Програма містить два модулі, зміст яких представлено 8 темами. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 30 год.

МОДУЛЬ 1. ЦЕНТРИ В ЦЕНТРИ РЕФОРМИ

Тема 1. Центри в умовах освітньої реформи

Огляд законодавства, що регулює діяльність центрів. Мета, завдання і функції центрів. Управління центром. Змістове та матеріально-технічне забезпечення діяльності центру. Фінансування та контроль за діяльністю центру.

Виклики та переваги становлення центру (оновлення значення, змісту, технологій роботи з педагогічними кадрами щодо їх професійного розвитку). Професійні ролі працівників центру.

Тема 2. Демократичні вектори у роботі центрів

Поняття про демократичну культуру та демократичні цінності. Рамка компетентностей для культури демократії. Значення професійного розвитку педагогів для демократичного суспільства шляхом розбудови центрів. Важливість постійного практикування демократичної участі педагогами: роль центрів. Демократичні цінності, їх втілення в документах (статут, стратегія розвитку, плани центрів) та організації роботи центрів. Демократичні принципи діяльності центрів.

Тема 3. Розроблення стратегії центру

Стратегія розвитку центру, її структура. Етапи розроблення стратегії розвитку центру (планування, створення робочої групи, аналіз, розроблення стратегії, обговорення із засновником, затвердження). Шляхи реалізації стратегії. Практичні поради щодо розроблення стратегії розвитку центру. Стратегічне бачення. Стратегічні напрями розвитку центру.

Тема 4. Організація партнерської взаємодії центрів

Організація партнерської взаємодії (із засновниками, органами управління освітою, закладами освіти та іншими установами й організаціями). Форми презентації центру на місцевому рівні, забезпечення дієвого інформаційного простору та партнерства. Партнерство з різними установами та громадськими організаціями. Варіанти забезпечення педагогічних працівників послугами центру. Мета налагодження партнерської взаємодії для професійного розвитку педагогів. Визначення суб'єктів співпраці. Прогнозування очікуваних результатів від співпраці. Пошук стейкхолдерів. Аналіз та формулювання ключових потреб усіх зацікавлених сторін. Ступінь впливу кожного потенційного партнера на діяльність центру. Форми партнерської взаємодії. Унормування умов співпраці.

МОДУЛЬ 2. ЦЕНТРИ В ЦЕНТРІ ГРОМАДИ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Тема 1. Інноваційні форми професійного розвитку педагогічних працівників

Супервізія як складова психолого-педагогічної підтримки та супроводу педагогічних працівників. Принципи супервізії. Форми та методи супервізії. Стилі взаємодії та особливості співпраці супервізора з супервізантом.

Педагогічна інтернатура як інноваційна форма професійної підтримки та професійного розвитку педагогів. Сутність педагогічної інтернатури. Особливості впровадження педагогічної інтернатури у закладі освіти. Напрямами діяльності керівників закладів освіти, педагогів-наставників та інтернів щодо впровадження педагогічної інтернатури. Програма педагогічної інтернатури. Основні заходи педагогічної інтернатури. Надання консультативної допомоги закладам загальної середньої освіти в організації педагогічної інтернатури.

Тема 2. Консультування педагогічних працівників у центрах професійного розвитку педагогічних працівників

Особливості консультування. Типи консультацій. Підготовка до консультації. Алгоритм консультування педагогічних працівників. Етапи проведення консультації. Особливості використання різних типів питань у консультуванні. Активне і емпатійне слухання. Ведення записів під час консультації. Способи підтримки комунікації з педагогами. Типові помилки фахівців центрів під час консультування педагогічних працівників.

Тема 3. Професійні спільноти педагогічних працівників: створюємо, щоб професійно зростати

Роль центрів у підтримці професійних спільнот. Міжнародний досвід діяльності професійних спільнот. Значення професійних спільнот педагогічних працівників. Особливості створення професійних спільнот із педагогами. Способи гуртування освітян у професійні спільноти. Створення онлайн-спільноти. Проведення офлайн та онлайн зустрічі. Мотивація до залучення і підтримка рівня активності в професійній спільноті. Створення сприятливих умов для успішного функціонування професійної спільноти. Завдання координатора у професійній підтримці спільнот.

Тема 4. Медіаактивність центрів

Особливості узагальнення та поширення інформації з питань професійного розвитку педагогічних працівників. Вимоги щодо формування та оприлюднення на власному вебсайті бази даних програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Вебсайт центру як інструмент взаємодії з освітянами. Вимоги до інформації, що оприлюднюється на вебсайті. Бази даних програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Способи підвищення відвідуваності вебсайту. Представництво центру в соціальних мережах (особистий профіль, сторінка, група): призначення та відмінності. Розміщення окремого контенту (вужкопрофільний, тематичний, спеціальний) у соціальних мережах. Академічна доброчесність.

Орієнтовний розподіл годин за видами діяльності

Назви тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Усього
МОДУЛЬ 1. ЦЕНТРИ В ЦЕНТРИ РЕФОРМИ					
Тема 1. Центри в умовах освітньої реформи	2	-	-	-	2
Тема 2. Демократичні вектори у роботі центрів	-	2	2	-	4

Тема 3. Розроблення стратегії центру	-	2	2	-	4
Тема 4. Організація партнерської взаємодії центрів	-	2	-	-	2
МОДУЛЬ 2. ЦЕНТРИ В ЦЕНТРАХ ГРОМАДИ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ					
Тема 1. Інноваційні форми професійного розвитку педагогічних працівників	-	2	2	-	4
Тема 2. Консультування педагогічних працівників у центрах професійного розвитку педагогічних працівників	2	2	-	-	4
Тема 3. Професійні спільноти педагогічних працівників: створюємо, щоб професійно зростати	2	2	-	-	4
Тема 4. Медіаактивність центрів	2	2	-	-	4
Підсумковий контроль	-	-	-	2	2
Усього:	8	14	6	2	30

Система та критерії оцінювання результатів навчання. Система та критерії оцінювання результатів навчання визначені суб'єктом підвищення кваліфікації та закладені в програмному забезпеченні онлайн-курсу.

Для отримання сертифіката про успішне завершення навчання слухачі мають виконати усі види робіт, що передбачені в онлайн-курсі, а саме: опрацювати теоретичний матеріал, виконати практичні та тестові завдання до кожної теми, пройти підсумкове тестування.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про затвердження Положення про педагогічну інтернатуру : Наказ МОН України від 25.10.2021 р. № 1128. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1670-21#Text> (дата звернення: 22.02.2024).
2. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII : станом на 27 лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 22.02.2024).
3. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII : станом на 4 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 22.02.2024).

4. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 р. № 463-IX : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 22.02.2024).
5. Рамка компетентностей для культури демократії. т.1, т.2, т.3 – Європейський центр ім. Вергеланда, 2018, український переклад.
6. Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства й освіти з прав людини. URL: <https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka/ofitsiini-dokumenty-rady-evropy/khartiya-radi-evropi-2>

Основна література

1. Білик І. Центр професійного розвитку педагогічних працівників: від теорії до практичних рішень. Методичні рекомендації. К., 2021. 60 с. URL. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://sklinternational.org.ua/wp-content/uploads/2021/05/TPD.pdf>
2. Вчитель вчителю: навіщо потрібні групи професійного розвитку. URL: https://lb.ua/society/2020/03/17/452652_vchitel_vchitelyu_navishcho_potribni.html
3. Консультуємо та створюємо професійні спільноти: путівник для консультантів центрів професійного розвитку педагогічних працівників / Н. Кипиченко, О.Федоренко. Київ, 2022. 42 с. <https://bit.ly/3WHj3AS>
4. Онлайн-курс «Особливості консультування». URL: <https://profihealth.org.ua/uk/courses/6/>
5. Організація заходів педагогічної інтернатури в закладах освіти: методичні рекомендації для закладів освіти та центрів професійного розвитку педагогічних працівників. УІРО. 2022. 9 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/redagogical-internship-2022.pdf>
6. Організуємо діяльність центру: посібник для центрів професійного розвитку педагогічних працівників / Н.Кипиченко, О.Король, О. Федоренко. Київ, 2022. 88с. <https://bit.ly/3WA3riC>
7. Створюємо центр професійного розвитку педагогічних працівників у громаді: дорожня карта для засновників / Н. Кипиченко, О. Король, І. Новик, О. Федоренко. Київ, 2022. 68 с. <https://bit.ly/3DEzQLV>
8. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів (порадник для супервізорів (наставників)). 2018. URL: <http://barna-consult.com/wp-content/uploads/2021/10/Superviziya-Poradnyk-VF-Krok-za-krokom.pdf>
9. Федоренко О., Новик І. Відеохаб «Професійні спільноти: кращі міжнародні практики». УІРО. 2022. 11 с. https://drive.google.com/file/d/1ntgZ-WsoKMoAVxWw8kLqmyZyLPQFiWIt/view?usp=share_link
10. Examples of Strategic Objectives. Erica Olsen, May 20, 2021. URL: <https://onstrategyhq.com/resources/examples-of-strategic-objectives/>

Додаткова література

1. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О., Ліннік О. О. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. 2-ге видання, перероб. і доп. Київ, Державна служба якості освіти, 2021. 350 с.
2. Методичні рекомендації щодо організації роботи сайту закладу освіти (із фокусом на повагу прав людини в онлайн-просторі) / Громко Г., Мельник О., Сокол І., Черних О., Київ: ВАІТЕ, 2020. 20 с.
3. Партнерство в освіті. Практика взаємодії у контексті освітньої діяльності на шляху розбудови Нової української школи / Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2022. URL: <https://donets-osvita.gov.ua/wp-content/uploads/2022/07/pedagogika-partnerstva-2022.pdf>
4. Партнерство: громада батьки – вчителі – діти [Електронний ресурс] / Європейський центр імені Вергеланда. URL: <http://ukr.theewc.org/Content/Rezultati-proektiv/Partnerstvo-gromada-bat-ki-vchiteli-diti>
5. Reflective Teachers for Quality Education. URL: <https://www.issa.nl/content/reflective-teachers-quality-education>